

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A közösségi gazdaság adóztatása –
lehetséges adópolitikai irányok elemzése a közösségi gazdaság növekedésének kontextusában**

(feltáró vélemény az észt elnökség felkérésére)

(2018/C 081/09)

Előadó: **Giuseppe GUERINI**

Társelőadó: **Krister ANDERSSON**

Felkérés:	feltáró vélemény (az észt elnökség felkérésére), 2017.3.17.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2017.10.5.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2017.10.19.
Plenáris ülés száma:	529.
A szavazás eredménye	168/0/1
(mellette/ellene/tartózkodott):	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB szerint a közösségi gazdaság azzal, hogy társadalmi értéket teremt a digitális gazdaság környezetében, új növekedési és fejlődési esélyeket teremt az európai uniós tagállamok számára, mivel lehetővé teszi a fel nem használt eszközök mobilizálását és egyéni kezdeményezésre serkenti a polgárokat. Az EGSZB egyértelműen különbséget tesz a közösségi gazdaság és a digitális, illetve platformgazdaság között, mivel ezek inkluzivitása és együttműködési dimenziója eltérő intenzitású és mértékű.

1.2. A közösségi gazdaság terjedését segíti és előmozdítja ugyan az új információs és kommunikációs technológiák terjedése – melyhez kitűnő eszközt jelent a digitális platformok létezése és az okostelefonok széles körű terjedése –, de az EGSZB fontosnak tartja, hogy a közösségi gazdaság jelenségét egészében vizsgáljuk, és ne olvasszuk bele teljesen a digitális gazdaságba.

1.3. Az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak nem szabad elszalasztania azt a lehetőséget, melyet a közösségi gazdaság kínál az intézmények, vállalkozások, polgárok és piacok közötti kapcsolatok rendszerének megújítására. Tekintettel azonban a szóban forgó ágazat fejlődésének rendkívüli gördülékenységére és gyors ütemére, elkerülhetetlen a fiskális szabályozások és adórendszerek okos és rugalmas hozzáigazítása a közösségi gazdaság és – általánosabban – a digitális gazdaság jelentette új környezethez.

1.4. Az EGSZB nem tartja szükségesnek, hogy új és specifikus adórendeleteket dolgozzanak ki a közösségi gazdaság vállalkozásai számára. Úgy véli azonban, hogy mindenképpen bővíteni kell a tagállamok közötti és az egyes tagállamokon belül működő, különféle érintett hatóságok közötti együttműködés és koordináció formáit, hogy a közhatóságok lépést tudjanak tartani a digitális gazdaság és a közösségi gazdaság tempójával és lendületével.

1.5. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a közösségi gazdaságra vonatkozó adószabályozás tartsa tiszteletben a semlegesség elvét (azaz ne avatkozzon bele a piac alakulásába), megfelelő és méltányos adózási mechanizmusokat határozva meg a közösségi gazdaság keretében vagy hagyományos módon működő különféle vállalkozások számára.

1.6. Az EGSZB reméli, hogy mielőbb kialakul egy homogén és integrált európai rendszer, amely garantálja, hogy a különféle tagállamokban közös szabályok érvényesek a digitális gazdaságra, hiszen a digitális hálózatoknál természetes tendencia, hogy határokon átnyúlóan működnek. Igen káros lenne ezért, ha tagállamonként más és más szabályozási formák jönnének létre: valódi európai megközelítésre van szükség.

1.7. Az EGSZB kéri, hogy az európai hatóságok mindent tegyenek meg annak érdekében, hogy ki tudjanak alakítani Európán kívüli nemzetközi együttműködési formákat, melyek keretében lefektetnek néhány alapszabályt a digitális gazdaságra vonatkozóan, mivel a digitális hálózatok immár lehetővé teszik, hogy bárhol, egyetlen központból, egy digitális platformon keresztül irányítsanak szolgáltatásokat és árukereskedelmet a világ bármely részén.

1.8. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a korábbiaktól – részben az új technológiák által teremtett lehetőségekből adódóan – eltérő új helyzetekhez kell igazítani a meglévő szabályokat és elveket, biztosítva ezzel az egyenlő és arányos bánásmódot valamennyi olyan gazdasági szereplővel, amelyek hagyományos formában vagy a digitális gazdaságon belül bizonyos tevékenységeket végeznek.

1.9. Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok működjenek együtt egy olyan általános jogi keret meghatározásában, amely képes koordinálni és harmonizálni a digitális gazdaságra alkalmazandó fiskális szabályokat.

1.10. Többek között az adórendelkezések egyszerűbb kezelése, mindenekelőtt pedig a héa alkalmazásának megkönnyítése érdekében az EGSZB szerint ebben az egyre inkább határokon átnyúló és egyre kevésbé területhez kötött környezetben, amelyben a digitális és közösségi gazdaság fejlődik, hasznos lehet megvizsgálni egy „állandó virtuális telephely” lehetőségét.

1.11. Az EGSZB felhívja a figyelmet továbbá arra, hogy a megfelelő adórendelkezések mellett a következők védelmét és tiszteletben tartását is garantálni kell: i) fogyasztói jogok; ii) magánélet és személyes adatok, illetve az utóbbiak kezelésére vonatkozó szabályok; iii) az új vállalati modellekben és a közösségi platformok tevékenységeiben részt vevő munkavállalók és szolgáltatók.

2. Bevezetés

2.1. A közösségi gazdaság a volumenét tekintve egyre nagyobb, és – amint azt különböző adatok tanúsítják – gyorsan növekszik. 2015-ben az Európai Unióban a közösségi gazdasághoz kapcsolódó jövedelmek a becslések szerint mintegy 28 milliárd eurót tettek ki (az azt megelőző évben még csupán ennek az összegnek a felét érték el).

2.1.1. 2015-től kezdődően a nagy platformok által végrehajtott jelentős beruházások további lökést adtak az ágazat fejlődésének: a becslések szerint a közösségi gazdaság a jövőben Unió-szerte 160 és 572 milliárd euro közötti árbevételt érhet el.

2.2. Amint azt a számok mutatják, a közösségi gazdaság egyre több ágazatra kiterjed, és benne rejlik a lehetőség arra, hogy hozzáadott értéket teremtsen, munkahelyeket hozzon létre különböző szinteken, és versenyképes áron hatékony szolgáltatásokat biztosítson az európai fogyasztók számára.

2.3. Ugyanakkor azonban a közösségi gazdaság számos kihívást tartogat az uniós jogalkotó számára, akinek biztosítani kell a világos és kiszámítható jogi keret létrehozását szolgáló alapelveket és szabályokat⁽¹⁾. Szabályozói tevékenysége viszont nem áthatja alá az ágazatban rejlő, az eddigiekben megmutatkozott jelentős innovációs potenciált.

2.4. A „községi gazdaság” kifejezést gyakran a „megosztásalapú gazdaság” szinonimájaként használják: 2015-ben az Oxford English Dictionary felvette új szócikkei közé a „sharing economy” (megosztásalapú gazdaság) fogalmát, az alábbi fogalom meghatározással: „olyan gazdasági rendszer, amelyben az eszközöket vagy szolgáltatásokat magánszemélyek ingyenesen vagy térítés ellenében, rendszerint az interneten keresztül megosztják egymással”.

2.5. Ez a vélemény az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz és a Régiók Bizottságához intézett, „A közösségi gazdaságra vonatkozó európai menetrend” című 2016. június 2-i európai bizottsági közlemény terminológiájának megfelelően a „collaborative economy” (községi gazdaság) fogalmat használja.

2.6. A „községi gazdaság” konkrétan azokra az üzleti modellekre utal, amelyekben a tevékenységeket együttműködési platformok segítik, lehetővé téve a gyakran magánszemélyek által felkínált áruk vagy szolgáltatások ideiglenes használatát.

⁽¹⁾ HL C 303., 2016.8.19., 36. o., 8.2.4. pont.

2.6.1. A közösségi gazdaságban háromféle szereplő van jelen: i. a szolgáltatók, akik megosztják eszközeiket, erőforrásaikat, idejüket és/vagy készségeiket – ezek lehetnek magánszemélyek vagy hivatásos szereplők; ii. az említett szolgáltatások igénybevevői; iii. a közvetítők, akik online platformon (együttműködési platformon) keresztül összekötik egymással a szolgáltatókat és a végfelhasználókat. A közösségi gazdaságon belüli tranzakciók rendszerint nem járnak a tulajdonjog megváltozásával, és végezhetők profitorientált vagy nonprofit jelleggel.

2.7. A közösségi gazdaság az összekötő és együttműködési platformokon keresztül megnyitja az utat a javakhoz és szolgáltatásokhoz való, a korábbinál egyszerűbb és hatékonyabb hozzáférés előtt, megkönnyítve a fogyasztói keresletnek az áruk és szolgáltatások – akár hivatásos, akár nem hivatásos szereplők által biztosított – kínálatával történő összekapcsolását.

2.8. A célirányos technológia és összekötő platformok használata több olyan ágazatot is forradalmasított – így például a helyi és távolsági közlekedést, a szállodaiipart, valamint a lakások vagy szobák bérbeadását –, amelyben igen hatékonyan és gyorsan össze lehet kötni a keresletet a kínálattal.

2.8.1. Ebben az összefüggésben megjelent néhány nagy – többségében az Európai Uniót kívül bejegyzett – piaci szereplő, ami egyértelmű bizonyítéka annak, hogy a közösségi gazdaság mindinkább meghódítja a piacot. Ezek a példák arról tanúskodnak, hogy komoly lehetőségek rejlenek az ágazatban, de arra is rávilágítanak, hogy a közösségi gazdaság kérdéseket vet fel a jogalkotók számára mind jogi szempontból, mind az adórendelkezések terén, mind pedig a munkára vonatkozó szabályozásoknak, a juttatásoknak és a munkavállalók biztosításának a formáival kapcsolatban.

2.9. Az említetteken kívül más ágazatok – köztük bizonyos pénzügyi szolgáltatások, gondozási és egészségügyi szolgáltatások – szintén egyre inkább a közösségi gazdaság hatókörébe kerülnek. Az elkövetkező években további ágazatok fognak bekapcsolódni, még jelentősebbé téve a közösségi gazdaságot: következésképpen egyértelmű, hogy a kérdéskör szabályozási és adózási aspektusainak teljes körű megvitatása jelenleg nemcsak hasznos, hanem szükséges is.

3. A közösségi gazdaság és az új üzleti modellek

3.1. Az információs és kommunikációs technológiákhoz és az úgynevezett „dolgok internetéhez” köthető eszközök terjedése sok új technológiai cég megjelenésével járt együtt. Napjainkban többféle olyan vállalati modell is kirajzolódik, amely kapcsolódik a digitális és közösségi gazdasághoz. Ezeket a modelleket struktúrájuk és a vállalkozás mérete alapján, valamint a referenciapiacok kiterjedtsége, a technológia alkalmazásának módja és a szervezeti modell szerint osztályozhatjuk. Az adóügyi megítélés tekintetében mindenesetre három csoportot különíthetünk el:

- azoknak a rendkívül nagy vállalkozásoknak a modellje, melyek különböző digitális alapú funkciókat látnak el az interneten keresztül, és bevételüket jórészt az összegyűjtött adatok és a reklámok eladásával és kezelésével generálják (pl. Google),
- a kereslet és a kínálat összekapcsolásával foglalkozó platformok, melyek a digitális platformokat hálózatként használó fogyasztók és szolgáltatók közötti kapcsolat létrehozásán alapulnak, és ahol a tranzakciók mind a kapcsolatot létrehozó platform, mind pedig a végső szolgáltató számára bevételt generálnak (pl. Airbnb, Uber),
- *peer-to-peer* kereskedési platformok, ahol elméletileg nem kerül sor pénzalapú gazdasági tranzakciókra, hanem a felhasználók és a szolgáltatók egyenlő alapon kereskedhetnek a javakkal és szolgáltatásokkal.

3.2. A nagy internetes keresőplatformok modelljének esetében a platform lehetővé teszi adatok feldolgozását és hozzáadott érték létrehozását, amely aztán hozzáigazítható az egyedi fogyasztói igényekhez, és értékesíthető.

3.3. Ebben a vonatkozásban az EGSZB rá kíván mutatni az „új valutának” ⁽²⁾ is minősített adatok különös értékére. A hozzáadott érték után hea fizetendő, és a rendeltetési hely elve érvényesül. Ugyanakkor nehézséget okozhat a különböző szakaszokban megvalósuló értékkeremtés nagyságrendjének értékelése és ezáltal az adózási kötelezettségek meghatározása.

⁽²⁾ További információért lásd a Világ gazdasági Fórum alábbi cikkét: <https://www.weforum.org/agenda/2015/08/is-data-the-new-currency/>

3.4. Az új üzleti modellek gyors növekedése szükségessé teszi az értékteremtés és az adózási kötelezettségek átfogó értékelését.

3.5. A kereslet és kínálat között közvetítő platformok (Uber típusú modell) tekintetében fontos kérdés először is az, hogy meg lehet-e határozni szabályokat és piacra jutási követelményeket a közösségi gazdaság ágazatában működő digitális platformokra és mindenekelőtt az ilyen platformokat használó szolgáltatókra vonatkozóan.

3.5.1. A piacra jutási követelmények magukban foglalhatják a vállalkozás működtetésére vonatkozó hivatalos engedély szükségességét, valamely jogosítványt vagy minőségi minimumelőírásokat (pl. a helyiségek mérete vagy a jármű típusa, biztosítási vagy letéti követelmények stb.). A generált jövedelmet az értékelést követően gyakran egy magánszemélyhez vagy egy üzleti vállalkozáshoz rendelik, amely vállalati nyereségadó fizetésére kötelezett.

3.6. A szolgáltatási irányelv kimondja, hogy a különböző tagállamokban meghatározott piacra jutási követelményeknek indokoltaknak és arányosaknak kell lenniük, szem előtt tartva az adott üzleti modellt és az érintett innovatív szolgáltatásokat, miközben egyetlen üzleti vagy szolgáltatásirányítási modellt sem részesít előnyben a többivel szemben (a semlegesség elve).

3.7. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak a 2016. évi éves növekedési jelentésében tett azon megállapításával, amely szerint a szolgáltatási piacok – és azon belül a közösségi gazdaságon belüli piacok – rugalmasabb szabályozása a termelékenység növekedéséhez vezetne, továbbá megkönnyíthetné az új piaci szereplők belépését, csökkenthetné a szolgáltatások árát, és növelhetné a fogyasztóknak kínált választékot.

3.8. Ezért remélhető, hogy a közösségi gazdaságra alkalmazandó piacra jutási követelmények, amint és amennyiben azok a különböző nemzeti jogrendszerekben léteznek, összhangban fognak állni a szolgáltatási irányelvvel, és i) egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak a különböző gazdasági szereplők között azokban az ágazatokban, amelyekben egymás mellett léteznek hagyományos és közösségi gazdaságbeli szereplők; ii) világos, egyszerű szabályozási követelményeket írnak elő, melyek előmozdítják az innovációs potenciált és azokat a lehetőségeket, melyeket a közösségi gazdaság egyre több embernek kínálni képes.

4. Intézményi keret

4.1. A közösségi gazdaság ágazata azáltal, hogy digitális platformokon keresztül nyújtott online szolgáltatásokból áll, legalábbis részben túlmutat a hagyományos gazdasági tevékenységet jellemző territorialitás koncepcióján. Ezért fontos, hogy megfelelő és egyértelmű keretszabályozás kerüljön kidolgozásra a közösségi gazdaság vonatkozásában is, tükrözve az Európai Bizottság azon általános célkitűzését, amely szerint a nyereséget a keletkezésének helyén kell megadóztatni.

4.2. Az EGSZB szerint fokozná a jogbiztonságot az olyan szabályok, melyek a közösségi gazdasági szolgáltatásokat nyújtó vagy előmozdító vállalkozásokat úgy tekintenék, hogy azoknak adóügyi kapcsolatuk van Európával. Éppen a digitális vállalkozások jellegzetességei miatt érdemes megvitatni azt a lehetőséget, hogy „állandó virtuális telephely” néven meghatározzuk a vállalkozások virtuális letelepedésének új formáját. Ez érdekes megfogalmazás az ilyen típusú tevékenységek letelepedési helyének meghatározásával kapcsolatos problémák egyértelműsítésére, de a következő években még széles körű vitákkal és megfelelő tanulmányokkal körül kell járni ezt a kérdést. Így lehetővé válna, hogy egy EU-beli székhelyet határozzunk meg a digitális piacon végzett tevékenységekhez, és biztosítsuk, hogy a tranzakció gazdasági értékét Európában és általánosságban ott adóztassák meg, ahol ezt az értéket megteremtik.

4.3. A közösségi gazdaság az együttműködési platformokon keresztül teljesített fizetések digitalizálásából és e fizetések teljes körű nyomonkövethetőségéből adódóan némely tekintetben megkönnyítheti a nemzeti adóhatóságok munkáját. A fizetési rendszerek kialakítása egyszerűbbé teheti az ágazat gazdasági szereplői számára adóügyi kötelezettségeik teljesítését, amint arra Észtország is példa, ahol a digitális platformokkal együttműködésben egyszerűsödött a járművezetők és egyes szolgáltatók jövedelembevallásának eljárása.

4.4. Összességében az EGSZB bízik abban, hogy a pontos és nyomon követhető információk adóhatóságok, gazdasági szereplők és együttműködési platformok közötti cseréje elő fogja segíteni a közösségi gazdaság ágazatán belüli adófizetéssel kapcsolatos adminisztratív terhek, valamint a pénzügyi hatóságokra nehezedő végrehajtási terhek csökkenését, miután a tranzakciók hátteréül szolgáló technológiai környezet egyszerűbbé és biztosabbá teszi az együttműködést.

5. A közösségi gazdaság adóztatása

5.1. A közösségi gazdaság adóztatása tekintetében fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az Európai Bizottság által felállított, a digitális gazdaság adóztatásával foglalkozó szakértői csoport 2014. május 28-i jelentésében arra a megállapításra jutott, hogy nem helyénvaló külön adóügyi rendelkezéseket bevezetni a digitális gazdaság, illetve vállalkozások számára. Ehelyett az adóügyi jogszabályok érvényesítése szempontjából alighanem észszerűbb, ha a hatályos előírásokat és fiskális modelleket hozzáigazítjuk az új körülményekhez, kihasználva a közösségi gazdaság platformjain megvalósuló tranzakciók széles körű nyomonkövethetőségét.

5.2. A gyakorlatban az Európai Bizottságnak és a nemzeti adóhatóságoknak különös figyelmet kell fordítaniuk az új üzleti modellekre, kiváltképp, ha a platformok az Unión kívül vannak bejegyezve. Arra kell törekedni, hogy a különböző szereplők – szolgáltatók, kedvezményezettek és közvetítő platformok – által létrehozott gazdasági értékre nehezedő adóterhet méltányosan és arányosan osszuk meg.

5.3. Az EGSZB véleménye szerint a közösségi gazdaság ágazatán belüli adóügyi kérdésekre nézve irányadó általános szabályok és elvek kiigazításakor észszerű és arányos megközelítésmódra van szükség. E megközelítésmódnak világos és kiszámítható szabályokkal kell szolgálnia az ágazat gazdasági szereplői számára annak érdekében, hogy ne merüljenek fel túlzott mértékű megfelelési költségek, amelyek veszélyeztethetnék egy olyan, újonnan kifejlődött ágazat növekedését, amelynek jövőbeni kilátásai jelentősek, de egyelőre nem teljes mértékben kiszámíthatóak és mérhetőek.

5.4. A digitális gazdaság üzleti modelljeinek adóztatásával kapcsolatos minden jövőbeni európai kezdeményezésnek figyelembe kell vennie azokat a kezdeményezéseket, amelyeket az adókikerülés megelőzésére irányulóan indított útjára az Európai Bizottság az elmúlt években az adózás területén. Következésképpen egy átfogó és következetes cselekvési keret részeként minden szabályozási lépést szorosan össze kell hangolni.

5.5. Összehangolt kezdeményezésre van szükség a digitális gazdaság kötelező adóztatására irányulóan Európa belső piacának erősítése és növekedésének fellendítése érdekében, mivel ez egy olyan ágazat, amely már jelentős részét teszi ki az európai gazdaságnak, és az elkövetkező években valószínűleg még nagyobb szerepet fog játszani.

5.5.1. Ennek vonatkozásában a Szerződés 113. és 115. cikke szilárd jogalapot kínál olyan, közvetlen és közvetett adózásra vonatkozó szabályok közösségi gazdaságra irányuló kidolgozásához, amelyek célja a belső piac megszilárdítása és működési módjának javítása.

5.6. Egyes tagállamok úgy határoztak, hogy új, kötelező erejű jogszabályokkal lépnek fel a digitális gazdaság adóztatása érdekében, míg mások iránymutatásokat hagytak jóvá az ágazat gazdasági szereplői számára. Ahogy azt azonban már korábban is megjegyeztük, európai szintű kezdeményezésre van szükség a digitális gazdaság adóztatásával kapcsolatban.

5.7. Ezért az EGSZB reméli, hogy a digitális gazdaság adóztatásával kapcsolatban európai szintű jogalkotási intézkedésekre kerül sor, amelyek gondoskodnak a tagállamok megfelelő koordinálásáról és bevonásáról, azzal a céllal, hogy megerősödjön a belső piac és maradéktalanul ki lehessen aknázni a digitális gazdaságban rejlő lehetőségeket.

5.8. Nem kétséges, hogy a közösségi gazdaság szolgáltatóit adózási kötelezettségek terhelik, nehéz azonban azonosítani az adófizetőket, nem utolsósorban azért, mert működhetnek hivatásos alapon (például úgy, hogy folyamatosan kínálnak valamilyen szolgáltatást), de alkalmilag is (jövedelemkiegészítésként, anélkül, hogy a tevékenység a hivatásukká válna). Az adófizetők azonosításával kapcsolatos nehézségek mellett gyakran bonyolult feladat az adóköteles jövedelem pontos mérése.

5.9. Ennek vonatkozásában az EGSZB hasznosnak tartja a minimális jövedelemre vonatkozó küszöbértékek meghatározását annak eldöntéséhez, hogy egy adott tevékenység hivatásszerűnek tekintendő-e vagy sem. Reméli azonban, hogy ezeket a küszöbértékeket megfelelő tényekkel vagy indokokkal támasztják alá.

5.10. Az új üzleti modellek tekintetében az EU egészére kiterjedő koordinációra van szükség a kettős adóztatás, illetve az adóügyi visszaélések megelőzése érdekében. A tagállamoknak olyan adóztatási modelleket kellene bevezetniük és alkalmazniuk, melyek már beváltak a gyakorlatban – különösen olyan vállalkozások vonatkozásában, melyek digitális platformokon összekapcsolják a keresletet és a kínálatot. Az Európai Bizottságnak egy közös és széles körben támogatott szabályokat tartalmazó irányelv segítségével kellene gondoskodnia a meghatározott előírások közötti koordinációról.

5.11. Egyidejűleg az EGSZB sürgeti a nemzeti pénzügyi igazgatási szervezeteket, hogy adjanak közre iránymutatásokat annak érdekében, hogy világos útmutatásokat kínáljanak a közösségi gazdaságon belül működő szolgáltatók számára. Tekintve, hogy a szolgáltatók gyakran magánszemélyek, valós szükség van arra, hogy információkhoz jussanak adózási kötelezettségeikkel kapcsolatban, mivel gyakran nincsenek tudatában annak, hogy adót kell fizetniük.

5.12. Az EGSZB reméli, hogy az európai és nemzeti szabályozások tartalmaznak olyan mechanizmusokat, melyek elősegítik az együttműködést a közösségi gazdaság szereplői és az adóhatóságok között. A megbízható és nyomon követhető adatok széles körű használatának köszönhetően ez az együttműködés előmozdíthatja az egyszerűsítést és a fiskális átláthatóságot, illetve bizonyos tevékenységeknél végül lehetővé teszi, hogy a digitális platformok az adóhatósággal együttműködésben „a közvetlen adóátutalás alternatívájává” váljanak.

5.12.1. Ezzel összefüggésben az EGSZB hangsúlyozza, hogy az új üzleti modellek gyors fejlődése és növekedése közepette – amely növeli az adóügyi kérdések körüli bizonytalansággal és annak a határokon átnyúló kereskedelemre és beruházásokra gyakorolt hatásaival kapcsolatos aggályokat, különösen a nemzetközi adóztatás összefüggésében – különös figyelmet kell fordítani az adórendszer kiszámíthatóságára ⁽³⁾.

5.13. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a közösségi gazdaság adott esetben bővítheti a nemzeti adóbázist azáltal, hogy munkahelyeket és új erőforrásokat visz a gazdaságba. Ezen új adóbázis kihasználása érdekében az illetékes nemzeti hatóságoknak hatékonyabb hatóságon belüli információcsere-rendszereket kellene kidolgozniuk. Ezek az adatok az új technológiai lehetőségekkel ötvözve alacsonyabb költségek mellett növelhetik az adózás kiszámíthatóságát mind a szolgáltatók, mind az adóhatóságok számára. Mivel elképzelhető, hogy a digitális platform, a szolgáltató és az ügyfél más-más tagállamban található, ezt a kérdést uniós szinten közelebbről meg kell vizsgálni, hogy megfelelő figyelmet kapjon az adatok határokon átnyúló védelme.

6. Héa

6.1. A közösségi gazdaság tevékenységeit és esetleges héafizetési kötelezettségét tekintve mindenekelőtt különbséget kell tenni a különböző új gazdasági modellek által végzett tevékenységek között. Gondolhatunk itt például a közvetlenül az együttműködési platformok által végzett tevékenységekre, valamint az ilyen platformoknál regisztrált egyes szolgáltatók által végzett tevékenységekre, de az olyan modellekre is, melyek a platformok alkalmazásával más tevékenységet végeznek, például helyet vagy felhasználói adatokat értékesítenek hirdetések és reklámok számára.

6.2. Ami ez utóbbi eseteket illeti, a vállalatok már társasági adó fizetésére kötelezettek. Ezek a vállalatok információkat gyűjtenek össze felhasználóiktól – valahányszor a felhasználó elindít egy keresést, a vállalatok információkat gyűjtenek. Ezután ezeket az információkat eladhatják hirdetőknél és más érdekelt feleknek, és amennyiben érték jön létre, az adatcsere (az információk gyűjtése és értékesítése) után héát kell felszámítani.

6.3. A kereslet és kínálat összekapcsolásával foglalkozó modellek esetében úgy tekinthető, hogy „hozzáadott értéket” teremtenek azáltal, hogy szolgáltatást nyújtanak és lehetővé teszik az ügyfelek és a járművezetők közötti tranzakciót/cserét; ezért helyénvaló, hogy héa fizetésére legyenek kötelezve.

6.4. Általánosságban a héa tekintetében különbséget kell tenni a közösségi gazdaságon belül nyújtott szolgáltatások vonatkozásában alkalmazott fizetési módokat érintő különböző helyzetek között: i. olyan helyzetek, amelyekben a szolgáltatásokat egy bizonyos pénzösszeg ellenében nyújtják; ii. olyan helyzetek, amelyekben a szolgáltatásért járó ellentételezést nem pénzben nyújtják, hanem más szolgáltatás vagy nem pénzbeli ellentételezés formájában; valamint iii. olyan helyzetek, amelyekben a szolgáltatást ingyenesen, viszonzás nélkül nyújtják.

6.5. A fenti i) helyzetre alkalmazandó héaszabályok a meglévő jogszabályoknak az Európai Unió Bírósága általi értelmezése szerinti szabályokból és elvekből vezethetők le, míg a iii. helyzet nem kellene hogy a jelenlegi héaszabályok hatálya alá tartozzon.

6.5.1. Az esetlegesen a ii) pont alá eső gyakorlati körülmények tekintetében az EGSZB kéri annak alapos vizsgálatát, hogy fennáll-e héakötelezettség az együttműködési platformok tevékenységei esetében. Az e területre vonatkozó jogi keret jelenleg valóban nem egyértelmű, különösen azon szolgáltatásokat illetően, amelyekért a fent említetteknek megfelelően nem kell pénzbeli ellentételezést fizetni, de amelyek kereskedelmi célokra használják fel a fogyasztókra, preferenciáikra és szokásaikra vonatkozó adatokat.

⁽³⁾ További információért, kérjük, tanulmányozza a G20-ak pénzügyminiszterei számára az adórendszer kiszámíthatóságáról készített IMF/OECD-jelentést

6.6. Az EGSZB véleménye szerint fontos, hogy az Európai Bizottság cselekvési tervének részeként megvizsgálja és szabályozza a közösségi gazdaságon belüli héa kérdését, esetlegesen egyszerűsített szabályokat és elveket alkalmazva bizonyos árbevételi küszöbértékek alatt – amint az egyes országokban már gyakorlat – annak érdekében, hogy korlátok között tartsa a megfelelési költségeket, különösen a kkv-k és az alkalmi szolgáltatók vonatkozásában.

6.7. Az Európai Bizottságnak és a nemzeti adóhatóságoknak elő kell mozdítaniuk az együttműködést és a koordinációt a héaszabályoknak a közösségi gazdaság ágazatán belüli alkalmazása tekintetében.

7. Záró észrevételek

7.1. Az EGSZB támogatja az Európai Parlamentnek a közösségi gazdaságra vonatkozó európai menetrenddel kapcsolatos véleményét, amelyben az Európai Parlament megjegyzi, hogy „az európai vállalkozók láthatóan nyitottak a szociális célú együttműködési platformok létrehozására, és elismeri, hogy egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik az együttműködésen alapuló közösségi gazdaság iránt”⁽⁴⁾.

7.2. Tekintettel a közösségi gazdaság sajátosságaira, a benne rejlő innovatív potenciálra, valamint arra, hogy az adóügyi szabályokat összhangba kell hozni az ágazat exponenciális növekedésével, ésszerű lenne bevonni a szervezett civil társadalmat az Európai Bizottság konzultatív és elemző tevékenységeibe. Az Európai Bizottság szándéka, hogy egybefogja az ágazat érdekelt feleit, az uniós intézmények és nemzeti pénzügyi igazgatási szervezetek képviselőit, valamint a tudományos szakértőket a közösségi gazdaság adóztatásával kapcsolatos kérdések közös megvitatása érdekében.

7.3. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő további ajánlásokat a nemzeti adóhatóságok közötti információcsere javítására és a szolgáltatókkal szembeni egyenlő adójogi bánásmódra irányulóan. Az EGSZB véleménye szerint utánkövetési véleményre lenne szükség az adópolitikai követelmények, valamint a digitális gazdaság adóztatása nyomán jelentkező hatások és eredmények további értékelése céljából.

7.4. A közösségi gazdaságban érintett munkavállalók és fogyasztók jogai tekintetében az EGSZB itt utal *A megosztásalapú gazdaság és az önszabályozás*⁽⁵⁾ című véleményre. Ezzel összefüggésben nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy a megosztásalapú gazdaság nagyon fontos hatásokat gyakorol a munkaerőpiacra, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavállalók védelmére, különösen a szociális védelmi hozzájárulásokat, a betegbiztosítást és a szociális hálót illetően.

7.4.1. Ennek vonatkozásában az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy figyelembe kell venni a közösségi gazdaság munkaerőpiacra gyakorolt hatását, és rámutat arra, hogy a munkavállalók és a szolgáltatók teljes körű védelme olyan cél, amelynek folyamatosan az uniós és a nemzeti jogalkotók szeme előtt kell lebegnie.

Kelt Brüsszelben, 2017. október 19-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽⁴⁾ Jelentés a közösségi gazdaságra vonatkozó európai menetrendről (2017/2003(INI), 2017. május 11.

⁽⁵⁾ HL C 303., 2016.8.19., 36. o., 8.2.4. pont.